

Ramar och kanteffekter

Inget säger "jag photoshoppar" så mycket som en snygg kanteffekt. Det finns så mycket utrymme för kreativitet och egen personlighet. Jag ska visa dig några mina favoriter.

Av Mattias Karlsson

Hur gör jag en snygg ram i Photoshop? Det är en fråga jag får ofta. Och jag har väldigt svårt att besvara den. Inte för att det är komplicerat att göra ramar, det är bara oklart vad den frågande ser framför sig när han tänker sig en ram. Så först måste det redas ut. Jag brukar dela upp dem i:

Kanteffekt – Istället för att fotot har en kliniskt rak kant så busar man till det lite. Böljande eller ruffigt, det finns massvis med variationer.

Fekad passepartout – Lyft fram fotot genom att lägga till ytor utanför fotot. Ofta kan det kombineras med lite galleri-känsla med fotografens namn nederst.

Naturliga ramar – Avfotade eller scannade naturliga ramar i vilket fotot monteras. Kanske en träram i guld eller ett blankt polaroidfoto.

Hitta en egen eller variera

Det finns olika sätt att använda kanteffekter. En fotograf jag träffade hade skannat en unik egen polaroidram, som han inte delade med sig av till någon. Istället använde han

det på de flesta av sina foton och det blev en del av hans "varumärke" online.

Andra letar ramen som passar just det fotot som de sitter med nu. Då blir det mer ett experiment eller en utflykt i Photoshop. Där verktygen och ångra följs av varandra tills resultatet är det önskade.

Vanligt för webbpublicering

Många använder ramar flitigt som ett verktyg vid webbpublicering. Där tappas ju känslan med papper och inramning. Istället är du bunden till webbsidans ramverk som kan vara trist, grått, och fyllt med banners. Då kan det behövas något extra för att hålla kvar besökarens blick inuti fotots gränser.

Kanteffekt av filtrerad mask

Den här är en enkel teknik där en lagermask bearbetas med olika filter. Dess största styrka är hur ofantligt mycket du kan variera effekten när du väl kan den.

Först läggs fotot i ett eget lager. På det lagret läggs en begränsande mask som via filter får en oregelbunden kant.

Om ditt foto är i flera lager så slår du samman dem med Lager>Gör till ett lager (layer>flatten image). Listiga photoshoppare kan använda teknikerna utan att slå ihop sina lager med hjälp av grupper, en teknik jag visade i nummer 6 2007.

1. Lägg fotot i ett eget lager

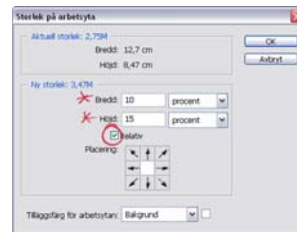
Välj **Markera>Allt** (select>all) för att markera hela fotot. Lägg det i eget lager med **Lager>Nytt>Lager via klipp ut** (layer>new>layer via cut). Nu hamnar fotot som Lager1 och bakgrundslagret blir helfärgat.

2. Utöka arbetsytan

Det behövs oftast lite utrymme runt omkring ditt foto, inte alla ramar går bara inåt i fotot. Luften runt tillåter ramen att använda det extra utrymmet. Så välj **Bild>Storlek på arbetsyta** (image>canvas size).

Kryssa i **Relativ** så att ytan utökas med värdena du skriver i. Lägg på 15% på korta sidan och 10% på långa. Tryck OK.

3. Skapa en markering

Ta markeringsverktyget. Gör en markering en bit in i själva fotot. Från där och utåt börjar ramen. Det blir ingen ram om du tar för nära fotots kant, tar du för långt in blir bilden kanske för kraftigt beskuren.

4. Skapa en mask

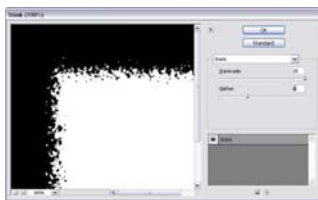
Se till att översta lagret är aktivt. Klicka på symbolen för **Lägg till lagermask** nederst i lagerfönstret. Detta skapar en mask på lagret som delvis döljer fotot.

Just nu är din lagermask aktiv, men om du klickat runt lite i Photoshop kan det hända att den inte är det längre. Klicka för säkerhets skull en gång i själva masken på Lager1 som innehåller fotot.

5. Lägg på filter

Välj **Filter>Penseldrag>Stänk** (filter>brush strokes>spatter). Filtret påverkar masken som i sin tur skapar en mer dynamisk ram. Prova högsta radien på 25. Lägre och effekten blir subtilare. Tryck OK.

6. Byt bakgrundsfärg

Om du tycker din bakgrundsfärg är fel så kan du bara kila in ett färgat lager mellan bakgrunden och fotot. Ställ dig i Bakgrundslagret. Välj **Lager>Nytt fyllningslager>Enfärgad** (layer>new fill layer>solid color). Tryck OK i informationsrutan och välj färg.

Eftersom färgen lägger sig som ett eget justerbart lager så är det enkelt att dubbelklicka på det och byta färg, så många gånger du vill.

7. Trimma / beskär

Avslutningsvis kan du beskära bort dödutrymmet. Välj bara Bild>Trimma. Tryck OK.

Filtervariationer

I princip kan du ta vilka filter som helst och testa med. Du kan även kombinera flera filter med varandra. Skriv ner favoriter när du hittat dem. Om du glömde vilket som var det senaste du använde och hur det var inställt så tryck "Ctrl+Alt+F". Då dyker det senaste upp. Här är några exempel.

			
Förvandla pixlar>Färgaster (pixelate>color half-tone). Höj radien tills du är nöjd. Pröva mellan 10-40. Ångra med "Ctrl+Z" och testa ett nytt värde.	Oskärpa>Gaussisk oskärpa (blur>gaussian blur) Kan tyckas enkelt, men kan bli snyggt. Fotot tonar ut i bakgrunden. Pröva även att lägga innan andra filter eftersom de då får mer ljusnivåer att arbeta med.	Förvrängning>Glas (distort>glass) En bra byggsten att lägga på andra filter på sedan. Testa Textur och Skala för att effekten ska passa ditt foto.	Förvrängning>Våg (distort>wave) Vågar till kanten. De två nedersta reglagen styr hur vågigt det blir. Jag kompletterade med Penseldrag>Sprejade (brush strokes>sprayed)

Arbeta med filter

Lägg på samma filter med olika värden efter varandra. Sen, direkt efter att du valt filtret för andra gången väljer du Redigera>Tona (edit>fade). Där tonar du ner effekten. På så sätt smälter de ihop och effekten blir mjukare.

Avgörande för hur mycket du behöver dra filtrens reglage är hur många megapixel ditt foto är på. Många filter i Photoshop kan bli väldigt subtila uppåt 8 megapixel. Ska du inte skriva ut ditt foto som jätteplansch kan det vara värt att förminska fotot innan. När jag gör en ram bara för onlinepublicering så minskar jag bilden till önskad storlek innan jag lägger på ramen. Du ändrar storlek på bilden med **Bild>Bildstorlek** (image>image size).

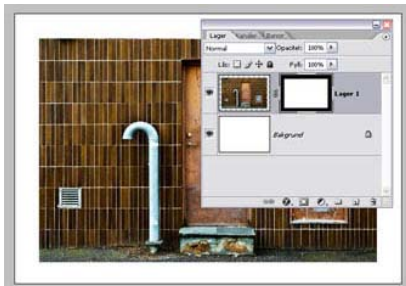
Måla med en pensel

Den här tekniken är lik den första. Men istället för att bearbeta en stel kant med filter så ska vi använda penslar för att måla dit en cool kant. Och för det krävs andra penslar än de trista runda så vi måste läsa in fler penslar i Photoshop.

1. Förbered som förut

Upprepa steg 1-4 från förra guiden. Så att du har ett foto i ett eget lager, med en mask. Allt ovanpå ett bakgrundslager.

Om du vill kan du även göra steg 6 och välja en färg. Se då till att du avslutar med att klicka i masken på fotolagret så att den är markerad.

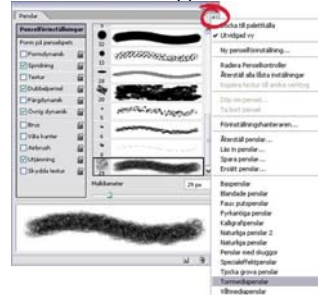

2. Välj en pensel

Välj **Penselverktyget**. Öppna penselfönstret med **Fönster>Penslar**.

Klicka på den lilla triangeln i fönstrets högra hörn. Nu kan du välja andra grupper av penslar, välj **Torrmediapenslar** (dry media brushes). Klicka OK för att ersätta dina penslar. Oroa dig inte, du kan alltid få tillbaka dina grundpenslar med "Återställ" (reset) i samma meny.

Välj sedan den nedersta penseln, 29 Pastellkrita. Ställ upp diametern till 40px.

3. Måla med penseln.

Se till att svart färg är förgrundsfärg, dvs överst. Klicka i övre vänstra hörnet på själva fotot. Låt ungefär halva penseln gå utanför skarven och halva innanför.

Håll ner "Shift" och klicka i motstående hörn. Photoshop drar då automatiskt ut en linje mellan hörnen med svart färg. Eftersom detta sker i masken så innebär det egentligen att fotot släpps genom. Då penseln är lite lagom grunge-ig, så blir ramen det också.

Penselvariationer

Det finns ingen ände på laborerandet. Välja bara bland alla olika penslar. Att klicka i hörnen och låta penseln dra ut sig själv är ett sätt att låta penselns hela karaktär visa sig. Men du kan även måla helt med fri hand. Växla ofta mellan svart och vit färg, måla med olika storlekar och penslar med olika opacitet. Här är några exempel.

			
Faux putpenslar>Tvättsv amp (faux finish>sea sponge) Efter att ha följt penseln ett varv runt som i guiden tyckte jag skarven mellan foto och bakgrund syntes för kraftigt. Då minskade jag penselns storlek och arbetade över ett varv för hand.	Vätmediapenslar>Sp ridd torr pensel (wet media>scattered dry brush) Helt på fri hand . Det ser ut som jag målat från kant till kant men egentligen sicksackat, som om jag skulle fylla ett område med en blyerstpenna.	Vätmediapenslar> Torr pensel på frotté (wet media>dry brush on towel) Den här penseln var lurig och jag varierade fram och tillbaka mellan svart och vit färg och ömsom la till på ramen.	Specialeffektspenslar> Fjäril (special effects>butterfly) Ritbrädan varierar automatiskt fjärlarnas storlek efter hur hårt du trycker. Använder du mus kan du måla flera gånger med olika storlek på penseln.

Fler penslar?

Ytterligare penslar finns förstas online. Jag brukar börja min jakt på www.photoshopsupport.com/tools/brushes.html.

Ram med gallerikänsla

En populär effekt är att ge lite gallerikänsla till fotot. En slags fejkad passepartout. Det är bussmidigt att göra och enkelt att variera. Egentligen används bara ett verktyg hela tiden - Förstora arbetsytans storlek.

Den här guiden är baserad på ett foto som ska bli 20x40cm. Du kan förstås ändra alla värden efter behov när du lärt dig tekniken.

1. Förstora med två tunna linjer

Välj **Bild>Storlek på arbetsyta** (image>canvas size). Kryssa i Relativ och ändra sedan Bredd och Höjd till 0,3 cm. Välj tilläggfärg svart. Tryck OK.

Gör precis samma sak igen men välj denna gång vit färg. Nu har du en basram i form av en tunn svart och en tunn vit linje.

2. Förstora med bakgrund

I andra steget förstorar du den bakre ytan. Välj **Storlek på arbetsyta**. Se igen till att relativ är ikryssad. Lägg till 3cm i båda. Välj tilläggfärg svart. Tryck OK.

3. Lägg till textyta

Egentligen är det klart, du kan vara nöjd nu. Men om du vill ha den där riktigt tjugig texten också så behöver även den ha plats.

Välj **Storlek på arbetsyta**. Se igen till att relativ är ikryssad. Lägg till 1,5cm i höjd. Sätt placeringen till den övre rutan. Välj tilläggfärg svart. Tryck OK.

4. Skriv din text

Välj **Textverktyget**. Dra ut en rektangel från bildens vänster kant över till dess höger. På så sätt säkerställs att texten alltid hamnar centrerat. Skriv texten du vill ha.

5. Stila din text

Markera texten och öppna Teckenfönstret med **Fönster>Tecken** (window>character). Välj ett enkelt, gärna tunt, typsnitt, typ Gill Sans, Arial eller Helvetica.

Öka knipningen (se bild) till absurda värden. Du kan behöva skriva in det själv eftersom mätaren inte går högre än 200. Klart!

Att tänka på inför utskrift

En svårighetsgrad är att du ibland måste tänka till bakifrån. Nu tog vi bara ett foto och lade på yta. Men ibland vill man att fotot ska ha en exakt slutyta, för att exempelvis passa i en ram eller på ett exakt papper. Då får du ta fram miniräknaren och räkna lite innan. Lägg ihop alla tilläggsytor och beskär iordning fotot innan.

Klistra in i en riktig ram

Lite extra häftigt kan det bli om du helt enkelt tar en ram som redan finns i den fysiska världen och använder ett foto av den.

1. Markera ramen

Öppna upp ramen och markera utrymmet du vill klistra in ditt foto i. För de flesta ramar fungerar Trollspöt (magic wand) bra. Bara klicka mitt i ytan.

För att markeringen inte ska bli alltför skarp så välj **Markera>Ludd** (select>feather). I CS3 ligger Ludd under **Markera>Ändra>Ludd**.

Lägg på 1 eller 2px och tryck OK.

2. Kopiera in fotot

Slå över till fotot du ska klistra in. Markera hela med "Ctrl+A". Kopiera med "Ctrl+C".

Gå över till fotot. Klistra inte in som vanligt. Välj istället alternativet under, **Redigera>Klistra in i** (edit>paste into). På så sätt skapas automatiskt en mask som matchar markeringen.

3. Skala om fotot

Troligtvis passar inte fotot exakt i. Då är masken perfekt. För nu kan du bara skala om själva fotot, masken ligger kvar och markerar ramens gräns.

Välj **Redigera>Omforma>Skala** (edit>transform>scale). Dra i hörnen för att fotot ska passa i ramen. Håll ner "Shift" och dra i hörnen för att skalningen ska ske proportionerligt. Tryck "Enter" när du är nöjd.

Om du inte kan se omformhörnen (för de hamnar utanför skärmen) så välj **Visa>Anpassa till skärm** (view>fit on screen).

Fixa massvis av ramar

Kreativa fotografer med gott om fritid fixar ramar själv. Genom att fota och scanna av ramar i sin omgivning kan du rätt så snart skaffa dig ett litet arkiv.

Själv brukar jag gå till de billiga amerikanska webbplatserna för bildbyråbilder, så kallad stock photo. Där, för mellan en till fem dollar, köper du bra ramar som du sedan kan använda så många gånger du vill.

Mina två favoriter är:

- Istockphoto.com
- Fotolia.com

Ett gäng bra sökord att börja med: Frame, polaroid, edge, border, vintage, grunge, print transfer

Två exempel skapade av ramar från istockphoto:

Mer om du gillar ramar

Boken Photoshop Finishing Touches av Dave Cross

En av mina favoritböcker i Photoshop. Den hjälper dig att ta bilderna vidare när du egentligen är klar med dem. Utav bokens 360 sidor ägnas över 140 till ramar och kanteffekter.

www.photoshopfinishingtouches.com

Photoframe Pro 3 från OnOne Software

Marknadens bästa Photoshop-plugin för ramar och kanteffekter. Här finns tusentals, det finns inget slut. Kostar nära 1200kr (\$160) men arbetar du på ackord så sparar du in det omedelbart.

www.ononesoftware.com

